

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, 08 dhjetor 2020

Nr. ref.:AGJ 1659/20

AKTGJYKIM

në

rastin nr. KI80/19

Parashtrues

Radomir Dimitrijević

**Vlerësim i kushtetutshmërisë
së Aktvendimit të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës
Supreme për çështje në lidhje me Agjencinë Kosovare të Privatizimit,
AC-I-18-0547-A0001, të 21 shkurtit 2019**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare,
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar,
Bekim Sejdiu, gjyqtar,
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare,
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare,
Safet Hoxha, gjyqtar,
Radomir Laban, gjyqtar,
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare, dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga Radomir Dimitrijević (në tekstin e mëtejshëm: parashtruesi i kërkesës), nga Ferizaj, i cili përfaqësohet nga avokatët Vladimir Petrović, Vasil Arsić, Dejan Vasić dhe Žarko Gajić, Projekti për ndihmë juridike falas, me seli në Graçanicë.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme (në tekstin e mëtejme: Kolegji i Apelit) AC-I-18-0547-A0001, të 21 shkurtit 2019, për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: AKP).

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes së kërkesës është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të kontestuar të Kolegjit të Apelit, me të cilin parashtruesi i kërkesës pretendon shkeljen e të drejtave të tij të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], nenin 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] dhe nenin 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), si dhe nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1, të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNj).

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në paragrafët 1 dhe 7, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 [Procedimi i kërkesës] dhe 47 [Kërkesat individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

5. Më 22 maj 2019, parashtruesi e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
6. Më 23 maj 2019, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Nexhmi Rexhepi gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Arta Rama-Hajrizi (kryesuese), Bekim Sejdiu dhe Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (anëtarë).
7. Më 19 qershor 2019, Gjykata e njoftoi parashtruesin e kërkesës për regjistrimin e kërkesës dhe një kopje të saj ia dërgoi Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme (në tekstin e mëtejme: DhPGjS).
8. Më 19 nëntor 2019, Gjykata kërkoi informata shtesë nga DhPGjS, përkitazi me parashtruesin e 29 nëntorit 2019 dhe parashtruesin e 13 marsit 2019.
9. Më 26 nëntor 2019, DhPGjS dorëzoi në Gjykatë një shkresë përmes së cilës informon Gjykatën se përkitazi me ankesën e parashtruar nga parashtruesi i kërkesës, e 13 marsit 2019, Kolegji i Apelit i DhPGjS, më 28 mars 2019, nxori Aktvendimin AC-I-19-0037, me të cilën është hedhur poshtë si e pabazuar ankesa e parashtruesit të kërkesës.
10. Më 16 janar 2020, Kolegji shqyrtues propozoi që shqyrtimi i kërkesës të shtyhet për plotësim me informata shtesë.

11. Më 10 nëntor 2020, Kolegji e shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues dhe i rekomandoi Gjykatës në përbërje të plotë që ta deklarojë kërkesën të pranueshme për shqyrtim dhe të konstatojë shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës.

Përmbledhja e fakteve

12. Më 21 mars 2013, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë në Kolegjin e Specializuar të DhPGjS (në tekstin e mëtejshëm: Kolegji i Specializuar), kundër vendimit nr. GJI053-172, të AKP-së, përkatësisht të Autoritetit të likuidimit, të 8 shkurtit 2013, me të cilin ishte refuzuar kërkesa e tij për paga të papaguara në shumën prej 16,420.00 euro, për periudhën kohore, qershor 1999-2007, si dhe pagesën e 20%, nga fondi i mjeteve të privatizimit të ndërmarrjes NSH Fabrika për prodhimin e gypave dhe profileve të çelikut, në Ferizaj.
13. Më 7 shtator 2016, Kolegji i Specializuar, një kopje të ankesës ia dërgoi AKP-së për të parashtruar përgjigje ndaj pretendimeve të parashtruesit të kërkesës.
14. Më 16 shtator 2019, AKP-ja e dorëzoi përgjigjen ndaj ankesës së parashtruesit të kërkesës, me propozimin që Kolegji i Specializuar të refuzojë, si të pabazuar, ankesën dhe të vërtetojë vendimin nr. GJI053-172, të 8 shkurtit 2013, të Autoritetit të Likuidimit, me arsyetimin se ankesa ishte parashkruar, ngase parashtruesi i kërkesës e kishte humbur afatin për t'iu drejtuar gjykatës në kohë për realizimin e të drejtave të tij nga marrëdhënia e punës.
15. Më 28 shtator 2016, Kolegji i Specializuar, përgjigjen e AKP-së ia kishte përcjellur parashtruesit të kërkesës për parashtrim të përgjigjes, i cili më 27 tetor 2016 e dorëzoi përgjigjen e tij ndaj pretendimeve të AKP-së, me propozimin që ankesa e tij të aprovohej si e bazuar.
16. Më 22 tetor 2018, Kolegji i Specializuar, me Aktgjykimin C-IV-13-0298, refuzoi si të pabazuar ankesën e parashtruesit të kërkesës dhe vërtetoi vendimin nr. GJI053-017 të Autoritetit të likuidimit, si të drejtë dhe të bazuar në ligj. Në bazë të pikës II të dispozitivit, parashtruesi i kërkesës ishte obliguar të paguajë taksën gjyqësore në vlerën monetare prej 30 euro, në afat prej 15 ditësh nga plotfuqishmëria e këtij Aktgjykimi. Me 12 nëntor 2018, kjo taksë gjyqësore ishte paguar nga parashtruesi i kërkesës.
17. Më 2 nëntor 2018, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë në Kolegjin e Apelit, kundër Aktgjykimit C-IV-13-0298 të Kolegjit të Specializuar, të 22 tetorit 2018.
18. Më 12 nëntor 2018, Kolegji i Apelit, urdhëron parashtruesin e kërkesës që në afat prej 15 ditësh ta paguajë taksën gjyqësore, në lartësinë prej 30 eurove.
19. Më 29 nëntor 2018, parashtruesi i kërkesës parashtroi kërkesë në Kolegjin e Apelit për zgjatjen e afatit për pagesën e taksës gjyqësore.
20. Më 21 shkurt 2019, Kolegji i Apelit, me Aktvendimin AC-I-0547-A0001, ankesën e parashtruesit të kërkesës e konsideroi të tërhequr për shkak të mospagesës së taksës gjyqësore, me arsyetimin se taksa nuk ishte paguar në afatin e kërkuar dhe se parashtruesi i kërkesës nuk kishte kërkuar lirim nga taksa.

21. Më 13 mars 2019, parashtruesi i kërkesës, paraqet serish ankesë në Kolegjin e Apelit, për shkak të mosmarrjes në shqyrtim të ankesës së tij të 28 nëntorit 2018 për zgjatjen e afatit të pagesës së taksës, me propozimin që Aktvendimi i saj AC-I-0547-A0001 i 26 shkurtit 2019, të anulohet.
22. Më 28 mars 2019, Kolegji i Apelit, me Aktvendimin AC-I-19-0037, e hedhë poshtë ankesën e parashtruesit të kërkesës, me arsyetimin: *“E vërteta është se ai kishte parashtruar një parashtrësë me të cilën, ndër të tjera, kërkonte zgjatjen e afatit për pagesën e taksës gjyqësore, por përkundër pritjes në heshtje të gjykatës, nga momenti i parashtrimin të kësaj parashtrëse deri në datën e vendimmarrjes kishin kaluar gati tre muaj, ankuesi nuk e ka paguar pagesën e taksës, e as që ka parashtruar kërkesë për lirim nga taksa gjyqësore”*.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

23. Parashtruesi i kërkesës pretendon se Kolegji i Apelit, shkel të drejtat e tij të garantuara me nenin 31 [E drejta për Gjykim të Drejtë], të Kushtetutës, nenin 6 dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës, sepse: *“Kolegji i Apelit i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës ka marrë vendim të parakohshëm me të cilën e konsideron ankesën e parashtruesit të kërkesës të tërhequr sepse paraprakisht KADhPGjS është dashur të vendosë për kërkesën e parashtruesit të kërkesës me të cilin ka kërkuar afat shtesë ose shtyrje të pagesës së taksës gjyqësore sipas ankesës”*.
24. Si rrjedhojë, parashtruesi i kërkesës thekson që: *“...dispozitat e udhëzimit administrativ nr. 01/2017 për barazimin e taksave gjyqësore iu lejojnë palëve në procedurë që në përputhje me nenin 8 par. 8.5 nënpar. 8.5.1 dhe 8.5.2 të Udhëzimit administrativ nr. 01/2017 për barazimin e taksave gjyqësore, i cili parasheh që: “Gjyqtari ose kryetari i Dhomës gjyqësore të cilit i është caktuar lënda, mund ti japë kohë shtesë palës E CILA KËRKON ZGJATJEN E AFATIT për pagesën e taksës gjyqësore në vlerën e përgjithshme ose një pjese të saj [...], të kërkojnë nga gjykata afat shtesë për pagesën e taksës gjyqësore”*.
25. Për më tepër parashtruesi i kërkesës pretendon se Kolegji i Apelit, *“...nuk e ka marrë parasysh e as shqyrtuar kërkesën për shtyrjen e pagesës së taksës, e që mund të konstatohet nga arsyetimi i dhënë në Aktvendimin AC-I-18-0547-A0001 të 21.02.2019, ku fare nuk thuhet që paditësi ka parashtruar kërkesë në gjykatë për shtyrje të pagesës së taksës dhe kërkesës së afatit shtesë. Në këtë mënyrë parashtruesi i kërkesës mendon që Kolegji i Apelit i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës ka shkelur nenin 31 të Kushtetutës së Kosovës (E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm) e në lidhje me nenin 6 dhe 1 të protokollit 1 të Konventës evropiane për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, sepse më parë nuk e ka shqyrtuar kërkesën e paditësit/parashtruesit të kërkesës mbi kërkesën shtesë të afatit për pagesën e taksës gjyqësore e që gjithsesi do të ishte me ndikim thelbësor procedural që gjykata të mos marrë aktvendim me të cilin ankesën e paditësit ta konsiderojë të tërhequr, por paditësi edhe më tej do të mbetej aktiv në procedurën e ankesës në dy mënyra”*.
26. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu pretendon se Kolegji i Apelit, shkeli të drejtën e tij të garantuar me nenin 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës duke i ndërlidhur këto shkelje kushtetuese me nenin 10 të Ligjit

për DhPGJS dhe nenin 2.8 të Ligjit të Procedurës Kontestimore, si dhe me nenin 102 [Parimet e përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës.

27. Në fund, parashtuesi i kërkesës kërkon nga Gjykata: *“...të vërtetojë që ka ardhur deri te shkelja e dispozitave të lartpërmendura me propozim që Gjykata Kushtetuese të anulojë Aktvendimin AC-I-18-0547-A0001 të 22.02.2019 dhe të urdhërojë Kolegjin e Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështje në lidhje me Agjencinë Kosovare të Privatizimit të rishikojë procedurën ankimore në pjesën që ka të bëjë me parashtuesin e kërkesës Radomir Dimitrijević”.*

Dispozitat relevante

Udhëzimi Administrativ nr.01/2017 për unifikimin e taksës gjyqësore

Neni 8

Lirimi nga pagesa e taksave

“(...)”

8.5 Gjykatësi apo kryetari i trupit gjykues të cilit i është caktuar lënda, mund t'i jap kohë shtesë palës e cila ka kërkuar zgjatjen e afatit të pagesës së taksës në shumën e tërësishme apo të një pjese të saj, nëse gjene se:

8.5.1 ajo pale nuk kualifikohet si pale që lirohet nga pagesa e taksave sipas nenit 8.1, dhe

8.5.2 se zgjatja e afatit për të paguar shumën e tërësishme ose një pjesë të taksave është e nevojshme për të siguruar mbrojtjen e të drejtave të palës.”

Pranueshmëria e kërkesës

28. Gjykata shqyrton nëse parashtuesi i kërkesës i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë, të specifikuara më tej me Ligj dhe të parapara me Rregulloren të punës.
29. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 7 të nenit 113 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, që përcaktojnë:

1. “Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]”

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.

[...].”

30. Gjykata gjithashtu shqyrton nëse parashtuesi i kërkesës i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë të kërkuara me nenet: 47 [Kërkesa individuale], 48 [Saktësimi i kërkesës] dhe 49 [Afatet] të Ligjit, që përcaktojnë:

Neni 47
[Kërkesa individuale]

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.

2. Individ i mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

Neni 48
[Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestojë.”

Neni 49
[Afatet]

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajsh. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor...”

31. Për sa i përket përmbushjes së kriterëve të mësipërme, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar; ka shteruar mjetet juridike në dispozicion; ka qartësuar aktin e autoritetit publik, kushtetutshmërinë e të cilit e konteston dhe të drejtat kushtetuese të cilat pretendon se i janë cenuar, si dhe ka dorëzuar kërkesën në kohë.
32. Më tej, Gjykata shqyrton nëse kërkesa i përmbush kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me rregullin 39 (1) (d) dhe 39 (2) të Rregullores së punës, që përcaktojnë:

Rregulli 39
[Kriteret e pranueshmërisë]

(1) *“Gjykata mund ta konsiderojë një kërkesë të pranueshme nëse:*

[...]

(d) kërkesa qartëson saktësisht dhe në mënyrë adekuate paraqet faktet dhe pretendimet për shkelje të të drejtave apo dispozitave kushtetuese.

(2) Gjykata mund ta konsiderojë kërkesën të papranueshme, nëse kërkesa është qartazi e pabazuar, sepse parashtruesi nuk dëshmon dhe nuk mbështetë në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij.”

33. Gjykata konsideron se kërkesa ngre një pretendim kushtetues të arsyetuar *prima facie*, ndërkohë që ajo nuk është qartazi e pabazuar, në kuptim të rregullit 39 (2) të Rregullores. Rrjedhimisht, Gjykata vlerëson se kërkesa i përmbush kushtet për vlerësim në merita.

Meritat e kërkesës

34. Fillimisht, Gjykata përsërit se kërkesa e nenit 53 të Kushtetutës përcakton që interpretimi i të drejtave të njeriut dhe lirive themelore të garantuara me këtë Kushtetutë të jetë në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
35. Gjykata rikujton se parashtuesi i kërkesës konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit [AC-I-18-0547-A0001] të Kolegjit të Apelit, të 21 shkurtit 2019, me të cilin ankesa e tij u konsiderua e tërhequr për shkak të mos pagesës së taksës gjyqësore. Ai pretendon se ky vendim ka rezultuar në shkelje të të drejtave të tij të garantuara me Kushtetutë, respektivisht me nenet 31, 54 dhe 102 të Kushtetutës, si dhe me nenin 6 të KEDNJ, në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të saj.
36. Në rrethanat e këtij rasti, Gjykata vëren se thelbi i pretendimeve të parashtuesit të kërkesës për shkeljen e të drejtave kushtetuese të tij, ka të bëjë me faktin se Kolegji i Apelit nuk e kishte trajtuar kërkesën e tij për zgjatje të afatit për pagesën e taksës gjyqësore, të cilën e kishte parashtruar më 29 nëntor 2018.
37. Duke qenë se pretendimi thelbësor i parashtuesit të kërkesës ka të bëjë me procesin e rregullt gjyqësor, përkatësisht me të drejtën për qasje në drejtësi, Gjykata në vazhdim do vlerësojë nëse Aktvendimi i kontestuar i Kolegjit të Apelit është në pajtueshmëri me standardet e kërkuara me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së
38. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton se neni 31 i Kushtetutës dhe neni 6.1 i KEDNJ-së, përcaktojnë:

Neni 31 [E drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] i Kushtetutës

1. *“Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.*

2. *Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.”*

[...]

Neni 6.1 [E Drejta për një Proces të Rregullt] i Konventës

1. *“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile..., çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme.”*

[...]

39. Për të përcaktuar aplikueshmërinë e garancive të përcaktuara me dispozitat e nenit 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ në rrethanat e rastit konkret, Gjykata në vijim do të shtjellojë parimet e përgjithshme që burojnë nga praktika

gjyqësore e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ). Analiza vijuese do të bëhet në harmoni me kërkesat e nenit 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës

Parimet e përgjithshme përkitazi me të “drejtën për gjykatë”

40. E drejta për të pasur qasje në gjykatë për qëllime të nenit 6 të KEDNJ-së është definuar në rastin *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar* (shih rastin e GJEDNJ-së, *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 21 shkurtit 1975, paragrafët 28-36). Duke iu referuar parimit të sundimit të ligjit dhe shmangies së pushtetit arbitrar, GJEDNJ-ja ka konstatuar se “e drejta për qasje në gjykatë” është aspekt thelbësor i garancive procedurale të mishëruara në nenin 6 të KEDNJ-së. (Përkitazi me parimet e përgjithshme të së drejtës në gjykatë, shih gjithashtu Udhëzuesin e GJEDNJ-së të 31 dhjetorit 2018 për nenin 6 të KEDNJ-së, e Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm, Aspekti Civil, Pjesën II, E drejta në Gjykatë dhe gjithashtu, ndër të tjera, rastin e GJEDNJ-së, *Zubac kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 5 prillit 2018, paragrafi 76). Për më tepër, sipas GJEDNJ-së, kjo e drejtë i siguron çdokujt të drejtën e adresimit të çështjes përkatëse që ndërlidhet me “të drejta dhe detyrime civile” para një gjykate (shih rastin e GJEDNJ-së, *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 84 dhe referencat në të).
41. Gjykata në këtë kontekst thekson se e drejta në gjykatë, si pjesë përbërëse e të drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, përcakton që ndërgjyqësit duhet të kenë një mjet efektiv juridik që u mundëson mbrojtjen e të drejtave të tyre civile (shih rastet e GJEDNJ-së, *Béleš dhe të tjerët kundër Republikës Çeke*, Aktgjykim i 12 nëntorit 2002, paragrafi 49; dhe *Naït-Liman kundër Zvicrës*, Aktgjykim i 15 marsit 2018, paragrafi 112).
42. Rrjedhimisht, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, çdokush ka të drejtë që të paraqesë ‘padi’ lidhur me të “drejtat dhe detyrimet civile” përkatëse, tek një gjykatë. Neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së mishërojnë të “drejtën për gjykatë”, përkatësisht të “drejtën e qasjes në gjykatë”, e që nënkupton të drejtën për të filluar procedurat tek gjykatat në çështjet civile (shih rastin e GJEDNJ-së *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar*, cituar më lart, paragrafi 36). Prandaj, çdokush që konsideron se ka pasur ndërhyrje të kundërligjshme në ushtrimin e të drejtave civile të tij/saj dhe pretendon se i është kufizuar mundësia për të kontestuar një pretendim të tillë para një gjykate, mund t’i referohet nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, duke u thirrur në të drejtën përkatëse për qasje në gjykatë.
43. Më specifikisht, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, së pari duhet të ekzistojë një “e drejtë civile” dhe së dyti, të ketë një “kontest” lidhur me ligjshmërinë e një ndërhyrje, që prek vetë ekzistencën apo fushëveprimin e “të drejtës civile” të mbrojtur. Definicioni i të dy këtyre koncepteve, duhet të jetë përmbajtësor dhe joformal (shih, ndër të tjera, rastet e GJEDNJ-së *Le Compte, Van Leuven and De Meyere kundër Belgjikës*, Aktgjykim i 23 qershorit 1981, paragrafi 45; *Moreira de Azevedo kundër Portugalisë*, Aktgjykim i 23 tetorit 1990, paragrafi 66; *Gorou kundër Greqisë* (nr.2), Aktgjykim i 20 marsit 2009, paragrafi 29; dhe *Boulois kundër Luksemburgut*, Aktgjykim i 3 prillit 2012,

paragrafi 92). “Kontesti”, megjithatë, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, duhet të jetë (i) i “vërtetë dhe serioz” (shih, në këtë kontekst, rastet e GJEDNJ-së *Sporrong dhe Lönnroth kundër Suedisë*, Aktgjykim i 23 shtatorit 1982, paragrafi 81; dhe *Cipolletta kundër Italisë*, Aktgjykim i 11 janarit 2018, paragrafi 31); dhe, (ii) rezultatet e procedurave para gjykatave duhet të jenë “vendimtare” për të drejtën civile në fjalë (shih, në këtë kontekst, rastin e GJEDNJ-së, *Ulyanov kundër Ukrainës*, Aktgjykim i 5 tetorit 2010). Sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, “lidhjet e paqëndrueshme” ose “pasojat e largëta” në mes të drejtës civile në fjalë dhe rezultatit të këtyre procedurave, nuk janë të mjaftueshme për të qenë në fushëveprimin e nenit 6 të KEDNJ-së (shih, në këtë kontekst, rastet e GJEDNJ-së, *Lovrić kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 4 prillit 2017, paragrafi 51 dhe *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, cituar më lart, paragrafi 71 dhe referencat në të).

44. Në raste të tilla, kur është konstatuar të ketë një “të drejtë civile” dhe një “kontest”, neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së i garantojnë individit të drejtën “që ajo çështje të zgjidhet nga një tribunal” (shih rastin e GJEDNJ-së, *Z dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 10 majit 2001, paragrafi 92). Refuzimi i një gjykate për të shqyrtuar pretendimet e palëve lidhur me pajtueshmërinë e një procedure me garancitë procedurale themelore të gjykimit të drejtë dhe të paanshëm, kufizon qasjen e tyre në gjykatë (shih rastin e GJEDNJ-së *Al Dulimi dhe Montana Management Inc kundër Zvicrës*, Aktgjykim i 21 qershorit 2016, paragrafi 131).
45. Për më tepër, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, KEDNJ nuk synon të garantojë të drejta që janë “teorike dhe të rreme”, por të drejta që janë “praktike dhe efektive” (shih, për më tepër rreth të drejtave “praktike dhe efektive”, Udhëzuesin e GJEDNJ-së të 31 dhjetorit 2018 për nenin 6 të KEDNJ-së, E drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm, Aspekti Civil, Pjesa II. E Drejta në Gjykatë, A. E Drejta dhe Qasja në Gjykatë, 1. Një e drejtë praktike dhe efektive; dhe rastet e GJEDNJ-së *Kutić kundër Kroacisë*, cituar më lart, paragrafi 25 dhe referencat e cituara aty; dhe *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 86 dhe referencat në të).
46. Prandaj, në kuptim të këtyre të drejtave, neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, garantojnë jo vetëm të drejtën për të filluar procedura, por edhe të drejtën për të marrë një zgjidhje të “kontestit” përkatës nga një gjykatë (shih rastet e GJEDNJ-së, *Kutić kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 1 marsit 2002, paragrafët 25-32; *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 86 dhe referencat në të; *Acimović kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 9 tetorit 2003, paragrafi 41; dhe *Beneficio Cappella Paolini kundër San Marinos*, Aktgjykim i 13 korrikut 2004, paragrafi 29).
47. Parimet e lartpërmendura megjithatë nuk nënkuptojnë që e drejta për gjykatë dhe e drejta e qasjes në gjykatë janë të drejta absolute. Ato mund të jenë subjekt i kufizimeve, të cilat janë qartë të përcaktuara nga praktika gjyqësore e GJEDNJ-së (shih Udhëzuesin e GJEDNJ-së të 31 dhjetorit 2018, për nenin 6 të KEDNJ-së e Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm, Aspekti Civil, dhe specifikisht përkitazi me kufizimet në të drejtën në gjykatë, Pjesën II. E drejta në Gjykatë, A. E drejta dhe në qasja në Gjykatë. 2. Kufizimet). Megjithatë, këto

kufizime nuk mund të shkojnë deri në atë masë sa të kufizojnë qasjen e individit ashtu që të cenohet vetë thelbi i të drejtës (shih, në këtë kontekst, rastin e GJEDNJ-së, *Baka kundër Hungarisë*, Aktgjykim i 23 qershorit 2016, paragrafi 120; dhe *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 89 dhe referencat në të). Kurdo që qasja në gjykatë kufizohet nga ligji ose praktika përkatëse gjyqësore, Gjykata shqyrton nëse kufizimi prek thelbin e të drejtës dhe, në veçanti, nëse ky kufizim ka ndjekur një “qëllim legjitim” dhe nëse ekziston “një marrëdhënie e arsyeshme e proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të arrihet” (shih rastet e GJEDNJ-së, *Ashingdane kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 28 majit 1985, paragrafi 57; *Lupeni Greek Catholic Parish kundër Rumanisë*, cituar më lart, paragrafi 89; *Naït-Liman kundër Zvicrës*, cituar më lart, paragrafi 115; *Fayed kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 21 shtatorit 1990, paragrafi 65; dhe Marković dhe të tjerët kundër Italisë, Aktgjykim i 14 dhjetorit 2006, paragrafi 99).

Zbatimi i parimeve të përgjithshme në rrethanat e rastit konkret

48. Bazuar në si më sipër, dhe për aq sa është relevante për rrethanat e rastit konkret, Gjykata thekson se e drejta në gjykatë, në parim, është e garantuar përkitazi me “kontestet” në lidhje me një “të drejtë civile”.
49. Në këtë kontekst, Gjykata vlerëson se kemi të bëjmë me dy çështje esenciale për të përcaktuar aplikueshmërinë e nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KENDJ-së. E para ndërlidhet me “të drejtën civile”, ndërsa e dyta me ekzistencën e një “kontesti”.
50. Gjykata, rikujton që parashtruesi i kërkesës ishte punëtor i ndërmarrjes NSH Fabrika për prodhimin e gypave dhe profileve të çelikut, në Ferizaj. Në ndërkohë ndërmarrja në fjalë ishte privatizuar. Pas një kohe, parashtruesi i kërkesës kishte ushtruar ankesë tek Autoriteti i likuidimit, në kuadër të AKP-së, ku objekti i ankesës ishte realizimi i pagave të papaguara në shumën prej 16,420.00 euro, për periudhën kohore, qershor 1999-2007, si dhe pagesën e 20%, nga fondi i mjeteve të privatizimit të ndërmarrjes NSH Fabrika për prodhimin e gypave dhe profileve të çelikut, në Ferizaj. Më 8 shkurt 2013, ankesa e tij ishte refuzuar nga AKP, për shkak të parashkrimit. Parashtruesi i kërkesës kishte ushtruar ankesë në Kolegjin e Specializuar, i cili më 22 tetor 2018, e kishte refuzuar ankesën e parashtruesit dhe e kishte lënë në fuqi si të drejtë vendimin e AKP-së, të 8 shkurtit 2013. Kundër vendimit të Kolegjit të Specializuar, parashtruesi i kërkesës kishte ushtruar ankesë në Kolegjin e Apelit.
51. Kolegji i Apelit, para se të shqyrtonte meritat e ankesës së parashtruesit të kërkesës, më 12 nëntor 2018, kishte kërkuar nga ai që në afat prej 15 ditësh ta paguante taksën gjyqësore në lartësinë prej 30 eurove. Parashtruesi i kërkesës në përgjigje të këtij urdhri, më 29 nëntor 2018, parashtroi kërkesë për zgjatje të afatit të pagesës së taksës gjyqësore. Kolegji i Apelit, pa e trajtuar fare kërkesën për zgjatje të afatit të pagesës së taksës, më 21 shkurt 2019, kishte nxjerrë Aktvendimin AC-I-0547-A0001, përmes të cilit e konsideronte ankesën e parashtruesit të kërkesës të tërhequr, me arsyetimin se parashtruesi: “*nuk e ka paguar taksën gjyqësore siç është kërkuar..., përmes njoftimit (vërejtjes) së datës 22 nëntorit 2018, e cila i është dorëzuar përfaqësuesit të ankuesit, më*

27 nëntor 2018” dhe, për më tepër ai “nuk ka paraqitur kërkesë për t’u liruar nga taksa gjyqësore”.

52. Më tej, Gjykata verën se, parashtruesi i kërkesës, më 13 mars 2019, i ishte drejtuar serish me ankesë Kolegjit të Apelit, nëpërmjet së cilës kërkoi anulimin e Aktvendimit të kontestuar [AC-I-0547-A0001] të 21 shkurtit 2019, duke pretenduar në shkelje të dispozitave procedurale për shkak të mos shqyrtimit të kërkesës për zgjatje të afatit të pagesës së taksës, e cila i pamundësoi atij shqyrtimin meritore të ankesës. Kolegji i Apelit, më 28 mars 2019, nxjerrë Aktvendimin AC-I-19-0037, me të cilin hedhet poshtë ankesa e parashtruesit të kërkesës, me arsyetimin e njëjtë, sikurse me Aktvendimin e kontestuar të 21 shkurtit 2019, duke theksuar se: “...nga momenti i parashtrimit të kësaj parashtrëse deri në datën e vendimmarrjes kishin kaluar gati tre muaj, ankuesi nuk e ka paguar pagesën e taksës, e as që ka parashtruar kërkesë për lirim nga taksa gjyqësore”.
53. Në përmbushje të kriterëve të mësipërme që rrjedhin nga e drejta për qasje në gjykatë, Gjykata verën se, në rrethanat e këtij rasti kemi të bëjmë me një “kontest” dhe një të “drejtë civile” mes parashtruesit të kërkesës dhe AKP-së, përkatësisht lidhur me realizimin e pagave të pretenduara në shumën prej 16,420.00 euro, për periudhën kohore, qershor 1999-2007, si dhe pagesën e 20%, nga fondi i mjeteve të privatizimit të ndërmarrjes NSH Fabrika për prodhimin e gypave dhe profileve të çelikut, në Ferizaj.
54. Pasi që janë përmbushur dy kushtet e mësipërme, Gjykata më tej vlerëson se nga buronte e drejta e parashtruesit të kërkesës për të ushtruar kërkesë për zgjatje të afatit të pagesës së taksës dhe nëse një kërkesë e tillë do të duhej shqyrtuar nga ana e Kolegjit të Apelit, para se të vendoste përfundimisht për ankesën.
55. Sipas shkresave të lëndës, Gjykata konstaton se e drejta e parashtruesit të kërkesës për të ushtruar të drejtën e parashtrimit të kërkesës për zgjatje të afatit të pagesës së taksës gjyqësore buron nga neni 8, paragrafi (5) i Udhëzimit Administrativ nr.01/2017 për unifikimin e taksës gjyqësore, i cili parasheh që:
- “8.5 Gjykatësi apo kryetari i trupit gjykues të cilit i është caktuar lënda, mund t’i jap kohë shtesë **palës e cila ka kërkuar zgjatjen e afatit të pagesës së taksës** në shumën e tërësishme apo të një pjese të saj, nëse gjen se:*
- 8.5.1 ajo palë nuk kualifikohet si palë që lirohet nga pagesa e taksave sipas nenit 8.1, dhe*
- 8.5.2 se zgjatja e afatit për të paguar shumën e tërësishme ose një pjesë të taksave është e nevojshme për të siguruar mbrojtjen e të drejtave të palës.”*
56. Në vlerësimin e Gjykatës, kërkesa e parashtruesit të kërkesës ishte plotësisht legjitime dhe e bazuar në Udhëzimin Administrativ nr.01/2017, të cituar më lartë, me të cilin parashihen hapat procedural për ushtrimin e të drejtave për: 1) lirim nga pagesa e taksës gjyqësore, dhe 2) zgjatje të afatit të pagesës së taksës gjyqësore. Qëllimi i këtyre rregullimeve, të cilat janë të vëna në dispozicion të palëve që ushtrojnë padi apo ankesa, është që t’ua mundësojë palëve qasjen në gjykatë, kur plotësohen kushtet e përcaktuara me Udhëzimin

e sipërtheksuar. Në të kundërtën, përfshirja e rregullimeve të tilla do të ishte pa asnjë efekt dhe vetvetiu do ta bënte normën të pakuptimtë.

57. Gjykata, përsërit se nuk është detyrë e saj të vlerësojë nëse gjykatat e rregullta kanë interpretuar dhe zbatuar drejtë rregulltat përkatëse të së drejtës materiale dhe procedurale. Megjithatë, në rastet kur një pretendim ngritë çështje kushtetuese, përkatësisht parregullsi të procesit gjyqësor, Gjykata është e detyruar të ndërhyjë dhe të riparojë shkeljet e shkaktuara nga gjykatat e rregullta, për t'i siguruar individit një gjykim të drejtë në pajtueshmëri me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.
58. Duke iu referuar rastit konkret, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës i ndodhur para rrethanave faktike dhe juridike të tilla, nga 29 nëntori 2018 ishte në pritje të shqyrtimit të kërkesës së tij dhe të dhënies së një përgjigje të arsyetuar nga ana e Kolegjit të Apelit. Megjithatë ky i fundit, pa e marrë fare në shqyrtim kërkesën e tij të 29 nëntorit 2018, e kishte konsideruar ankesën e tij të tërhequr. I ndodhur para një rrethane të tillë, Kolegji i Apelit ka qenë i detyruar ta shqyrtonte kërkesën e parashtruesit të kërkesës, në pajtueshmëri me paragrafin 5 të nenit 8 të Udhëzimit Administrativ nr.01/2017 për unifikimin e taksës gjyqësore, para se ta konsideronte ankesën e parashtruesit të kërkesës si të tërhequr.
59. Vetëm pas shqyrtimit të kërkesës për zgjatje të afatit të pagesës së taksës gjyqësore dhe dhënies së një përgjigjeje të argumentuar ndaj kësaj kërkesë, mund të thuhet se Kolegji i Apelit ka respektuar të drejtën e qasjes në drejtësi të parashtruesit të kërkesës. Gjykata, po ashtu thekson se pavarësisht përfundimit në të cilin do të kishte arritur Kolegji i Apelit, pasi do ta shqyrtonte kërkesën për zgjatjen e afatit të pagesës së taksës dhe dhënies së një përgjigjeje të argumentuar kësaj kërkesë, e drejta e parashtruesit të kërkesës për t'iu drejtuar gjykatës do të konsiderohej e realizuar efektivisht. Në këtë situatë, Kolegji i Apeli as nuk e kishte marrë në shqyrtim kërkesën e tij dhe as nuk kishte dhënë ndonjë arsyetim se përse kjo kërkesë e tij nuk duhej trajtuar.
60. Nga shtjellimet e mësipërme Gjykatës konstaton se mos shqyrtimi i kërkesës së parashtruesit të kërkesës nga Kolegji i Apelit, përbën një të metë procedurale të pakapërcyeshme e cila është në kundërshtim me të drejtën për qasje në drejtësi, që u garantohet individëve me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së.
61. Gjykata, duke konstatuar se Aktvendimi i kontestuar i Kolegjit të Apelit, i 21 shkurtit 2019 është në kundërshtim me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së, e konsideron të panevojshme që në këtë fazë të trajtojë pretendimet e parashtruesit të kërkesës për shkelje të të drejtave të garantuara me nenin 54 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.
62. Si përfundim, Gjykata gjen se Aktvendimi i kontestuar [AC-I-0547-A0001] i Kolegjit të Apelit, i 21 shkurtit 2019, me të cilin është konsideruar e tërhequr ankesa e parashtruesit të kërkesës, nuk ka respektuar të drejtën e parashtruesit të kërkesës për "qasje në gjykatë".
63. Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se në rastin konkret ka shkelje të nenit 31 të Kushtetutës [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe të nenit 6.1 [E drejta për një proces të rregullt] të KEDNJ-së.

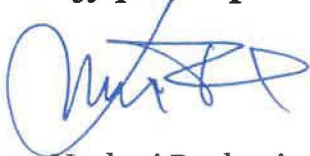
PËR KËTO ARSYE

Gjykata, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, me nenin 20 të Ligjit dhe me rregullin 59 (1) të Rregullores së punës, në seancën e saj të mbajtur më 10 nëntor 2020, njëzëri:

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË shkelje të nenit 31.1 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6.1 [E Drejta për Proces të Rregullt Gjyqësor] të KEDNJ-së;
- III. TË SHPALLË të pavlefshëm Aktvendimin e Kolegjit të Apelit AC-I-0547-A0001, të 21 shkurtit 2019 dhe KTHEN të njëjtin për rivendosje, në përputhje me Aktgjykimin e Gjykatës;
- IV. TË URDHËROJË Kolegjin e Apelit të DHPGJS që të njoftojë Gjykatën, në pajtim me rregullin 66 (5) të Rregullores së punës, për masat e ndërmarra për ta zbatuar Aktgjykimin e Gjykatës jo më larg se më 10 maj 2021;
- V. URDHËRON që Aktgjykimi i saj KI80/19 t'u komunikohet palëve dhe në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, të publikohet në Gazetën Zyrtare;
- VI. Ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

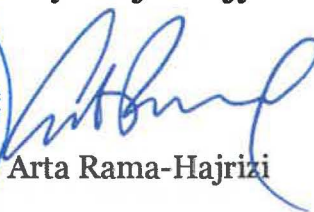
Gjyqtari raportues

Nexhmi Rexhepi

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi